

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/131/2021
Identifikačné číslo spisu: 8717200831
Dátum vydania rozhodnutia: 28.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8717200831.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžova č. 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému B.G. C., nar. X. G. XXXX, bytom Mesto O., o zaplatenie 13 094,90 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7Csp/16/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. marca 2021, sp. zn. 10CoCsp/5/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 16. marca 2021, sp. zn. 10CoCsp/5/2020, a rozsudok Okresného súdu Poprad z 28. októbra 2019, č. k. 7Csp/16/2017-125, vo výroku, ktorým vo zvyšnej časti žalobu zamietol (II. výrok) a vo výroku o trovách konania (III. výrok) z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súde Poprad na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „okresný súd“) rozsudkom z 28. októbra 2019, č. k. 7Csp/16/2017-125, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 9 775,63 EUR s 5 % úrokom z omeškania ročne od 2.12.2016 do zaplatenia a zmluvné úroky vo výške 692,05 EUR a to všetko do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (I. výrok). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (II. výrok). Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60 % (III. výrok). Žalobkyňa sa žalobou domáhala zaplatenia istiny vo výške 9 775,63 eur, kapitalizovaných úrokov vo výške 3 319,27 eur, žiadala priznať aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených istiny a nezaplatených kapitalizovaných úrokov od 2.12.2016 do zaplatenia a trovy konania. Nárok uplatnila z úverovej zmluvy zo dňa 10.12.2013, ktorú žalovaný riadne nesplácal, preto listom zo dňa 6.8.2015 došlo k predčasnému zosplateniu úveru k 25.8.2015. K zosplateniu úveru došlo v súlade s § 565 OZ a dohodnutými zmluvnými podmienkami. Súd prvej inštancie zamietol žalobu vo vzťahu k zmluvnému úroku po zosplatení, t. j. po 25.8.2015, pretože niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania aj po dobe splatnosti. Prípadná dohoda o úrokoch po splatnosti popri ďalších úrokoch za omeškania a ďalších sankciách indikuje neprimeraný nárast dlhu v neprospech spotrebiteľa. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatení úveru nastáva stav, keď veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, s ktorou môže

disponovať. Tým teda stráca nárok veriteľ na úroky za požičané peňažné prostriedky od spotrebiteľa. Ak teda spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ požadoval od neho úroky, ktoré by mu patrili, ak by spotrebiteľ mal právo držby finančných prostriedkov. Súd nenamietal, že sú aj opačné názory prezentované v rozhodnutiach, na ktoré poukázala žalobkyňa v podanej žalobe, avšak stotožnil sa s inými prezentovanými názormi, teda s tým, že po zosplatnení úveru veriteľ nemá nárok na zmluvné úroky, ale len na úrok z omeškania, ako sankciu za riadne neplnenie si povinností dlžníka pri splácaní úveru riadne a včas.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo 16. marca 2021, sp. zn. 10CoCsp/5/2020, rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti výroku II., ktorým v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a výroku III. o trovách konania, potvrdil a žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení rozsudku odvolací súd poukázal, že napadnuté rozhodnutie je vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (a tiež vo výroku o trovách konania) vecne správne a vychádza z náležite prevedeného dokazovania. K odvolacím námietkam vo všeobecnosti uviedol, že z rozhodovacej činnosti je mu zrejme rozdielna prax prvoinštančných aj odvolacích súdov, týkajúca sa rozhodovania o nárokoch na úroky z úveru za čas po splatnosti pohľadávky do vrátenia úveru. Priklonil sa k názoru, že úroky zo spotrebiteľského úveru patria veriteľovi len do splatnosti dlhu. Na daný vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, pričom z dikcie zákonného ustanovenia § 517 ods. 1, 2 nevyplýva, že by bol veriteľ oprávnený po zosplatnení celého dlhu (vrátane istiny, poplatkov a dovtedajších úrokov zosplatneného dlhu) požadovať okrem zákonom prípustných sankčných prostriedkov z omeškania dlžníka aj úroky z dlžnej sumy. V dôsledku vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru prináleží veriteľovi od doby zosplatnenia úveru len úrok z omeškania, a nie už samotný úrok z úveru, pretože dlžník sa dostal do omeškania a nastupuje tak režim platenia úrokov z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo ku dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru a jednak úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi, a to v neprospech spotrebiteľa. Poukázal na rozdiel medzi výhodou splátok a stavom jednorazového zosplatnenia úveru.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil, podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu a v tomto rozsahu aj rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zamietol žalobu v časti nároku na zmluvný úrok 3 319,27 € - zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. S poukazom na početnú aktuálnu judikatúru najvyššieho súdu trvala na tom, že tvrdenie prvoinštančného i odvolacieho súdu, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, neobstojí. Právna otázka je vyriešená ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), za ktorú koná jej zamestnanec, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné aj dôvodné, preto rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu napadnutom dovolaním zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

9. V preskúmvanej veci dovolateľka odôvodnila dovolanie prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, keď v ňom vymedzila nielen právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne (označením právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu i jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie), ale aj to, v čom ňou namietaná nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav). Dovolateľkou vymedzená právna otázka (či nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení), bola v čase podania dovolania (22.04.2021) dovolacím súdom vyriešená (rozhodnutím zo 16. júna 2020 sp. zn. 5Cdo/42/2020). Dovolací súd preto konštatuje prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

10. Dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 CSP stručne uvádza, že ide o dovolanie podané žalobkyňou v obdobnej veci, aká už bola v počte aspoň päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovolateľky. V týchto konaniach bola podrobne riešená aj otázka prípustnosti a dôvodnosti jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP - porovnaj napr. konania vedené na dovolacom súde pod sp. zn. 4Cdo/11/2021, 4Cdo/22/2021, 4Cdo/94/2021, 7Cdo/24/2021, 7Cdo/48/2021. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 452 ods. 1 CSP dovolací súd už ďalšie dôvody neuvádza, doplní iba, že dovolateľom nastolenú právnu otázku dovolací súd riešil rozhodnutím zo 16. júna 2020 sp. zn. 5Cdo/42/2020, ktoré občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu na zasadnutí konanom 30. marca 2021 prijalo ako rozhodnutie zásadného významu určené na zverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2021 ako rozhodnutie č. R 5/2021. Jeho právna veta znie: „Po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“ Na uvedené rozhodnutie nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1Cdo/94/2019, 2Cdo/83/2020, 3Cdo/35/2020, 4Cdo/66/2020, 5Cdo/46/2020, 6Cdo/56/2020, 7Cdo/186/2020, 8Cdo/135/2020, 9Cdo/24/2020, v dôsledku čoho možno v ňom uvedený právny názor ohľadom predmetnej právnej otázky považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

11. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku, ktorým rozhodol o zmluvnom úroku po zosplatnení a o trovách konania (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

12. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.